

πὸ τὸ ἢ β α σ ι λ ε ῖ α, ἀκόμα καὶ τὸ β α σ ι λ ῖ κ ι ὄχι ὁμως τὸ βασιλεῖα”.

“*La Semaine Egyptienne*”, Κάϊρον. Κυκλοφόρησε τὸ τεύχος τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἔχει ἓνα ἄρθρον γιὰ τὸν Σαὰδ Πασᾶ Ζαγλουλ καὶ μιὰ καλὴ εἰκόνα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολιτικοῦ τοῦ ὁποίου τὸν θάνατο θρηνεῖ ἡ Αἴγυπτος.

Διαβάζουμε περὶ ποιήματα τοῦ Ἀχμετ Ράσεμ καὶ τοῦ Dermenghem· ἓνα ἄρθρον τοῦ κ. Λαζαρίδη γιὰ μιὰ περίοδο τῆς φαραωνικῆς Αἰγύπτου· κριτικά σημειώματα τῆς Jeanne Marquès.

“*Ισις*” τὸ ἀξιόλογο ἑβδομαδιαῖο περιοδικὸ τῆς πόλεως μας.

“*Ἐλευθερία*”, Κυπριακὴ ἑφημερίς. Βγαίνει δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα. Τὴ συστήνομε θερμὰ σὲ ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ κυπριακὰ ζητήματα.

“*Διδασκαλικὸν Βῆμα*”. Ἑβδομαδιαῖο ὄργανο τῆς διδασκαλικῆς ὁμοσπονδίας — μὲ πολὺ καλὰ ἄρθρα καὶ πολλὴν ἐνημερότητα στὶς πληροφορίες του γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα.

“*Ἡ Νέα Ἀγωγή*” Ἀθῆναι. Μηνιαῖο παιδαγωγικὸ δελτίο. Ἰούλιος-Αὐγούστος 1927. Στὴν πρώτη σελίδα ὑπάρχει μιὰ ἔντονη διαμαρτυρία γιὰ τὴν τραγικὴ θανάτωση τοῦ Σάκκο καὶ Βαντσέτι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ.

Ἡ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ φιλοξενεῖ ἀπὸ μερικοὺς μῆνες ἓνα διαλεχτὸ Ἕλληνα τεχνίτη—ἓνα ξεχωριστὸ ταλέντο—τὸν νεωτεριστὴ ζωγράφον κ. Τάκη Καλμοῦχο. Εὐγενικός, γλυκὺς, ἄδολος, πραγματικὸς ἰδεολόγος μὲ μοντέρνες ἀνώτερες αἰσθητικὰς ἀντιλήψεις ταξιδεύει γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τὶς ψυχικὰς του ἀπαιτήσεις· διψᾷ γιὰ τὸ καινούργιο, γιὰ τὸ εὐρὺ.

Μὲ τὶς βαθυὲς καλλιτεχνικὰς του γνώσεις καὶ τὴν πλούσια φαντασίαν ὁ Καλμοῦχος ξεπέρασε τὰ ὅρια τοῦ ψυχροῦ ἀκαδημαϊσμοῦ ὅταν εἶδε πὺς δὲν μποροῦσε περὶ νὰ ἱκανοποιηθῆ ἀπὸ τὸ φόρμα του. Νοιώθοντας τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάγκην νὰ δημιουργήσῃ, νὰ ἀναπαραστήσῃ τὶς ἐμπνεύσεις τῆς φαντασίας του, πῆρε τὶς νέας κατευθύνσεις τῆς τέχνης. Ἐκδηλώνεται στὶς νεωτεριστικὰς φόρμας. Ὡς καὶ ὁ ἱμπερσιονισμὸς—ὁ ὁποῖος τὸν κρατεῖ ἀκόμη—δὲν τοῦ φθάνει, στέκεται μᾶλλον στὸν ἑξπρεσιονισμό· ἀπ’ αὐτὸν συγκινεῖται, σ’ αὐτὸν ἐργάζεται. Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν προτέ-

ρημα τοῦ κ. Καλμούχου εἶναι, ἔπως εἶπε ὁ ἐκλεκτός λόγιος κ. Καζαντζάκης, ἡ μορφικὴ καὶ ψυχικὴ ἐνότητα τῶν πορτραίτων του.

Ὁ αἰσταντικός καλλιτέχνης μᾶς τιμᾶ μὲ μιὰ ἐκθεση ποῦ ἀνοίγει τὴν 1η Ὀκτωβρίου—γιὰ δέκα μόνο μέρες—στὶς αἰθουσες τῆς Ἑλληνικῆς Αἴεσης.

Τὰ ἔργα ποῦ θὰ παρουσιάσει—περὶ τὰ 60—εἶναι τὰ περισσό-
τερα ἐμπνευσμένα ἀπὲν Αἴγυπτο καὶ τὸ Σινᾶ — ὅπου εἶχε πάει
τελευταῖα ὁ κ. Καλμούχος. Ἀπὲν περὶ σημαντικὰ εἶναι δυὸ μεγά-
λες ἐλαιογραφίαι — πορτραῖτα. Τὸ ἓνα εἶναι ἡ “Ἀττικὴ” καὶ τὸ
ἄλλο ἡ “Αἴγυπτος”. Ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φρίση τῶν δυο χωρῶν, ὅπως
τις εἶδε καὶ τις ἐννοίωσε ἡ αἰσθητικὴ τοῦ καλλιτέχνη. Πολλὲς
ἀκουαρέλες μὲ φανταστικὰ ἀλλ’ ἀντιπροσωπευτικὰ τοπεῖα. Μιὰ
θαυμάσια ἐλαιογραφία “Τὸ Θεοβάδιστον ὄρος”—ἓνα κομμάτι τῆς
πετραίας Ἀραβίας — ὄχι ἀντιγραμμένο βέβαια, ἀλλὰ ζωντανὴ
ἀπόδοση τῆς ὅλης ἐννοίας τῆς ἐκεῖ φύσης· τῶν πέτρινων ὑπερύ-
ψηλων βουνῶν ποῦ λές κι’ ἀπ’ αὐτὰ ἐπικοινωνεῖ ὁ Θεὸς μὲ τὴ γῆ.
Ἐνα πολλοῦ λόγου ἄξιον ταμπλὸ “Βάρκες πειρατικὲς ἀπ’ τὸ
Τόρ”. Ἀκουαρέλες διάφορες μὲ μοτίβα ἀπ’ τὰ Βουνα καὶ τὸ Μο-
ναστήρι τοῦ Σινᾶ, ἀπ’ τὸ Κάιρο καὶ ἀπὸ δῶ — ἄλλες ἱμπρεσιον-
ιστικες, ἄλλες καθαρὰ ἐξπρεσιονιστικες.

Τὰ τόσα σπάνια χαρίσματα τοῦ κ. Καλμούχου προδιαθέτουν
γιὰ τὴν ξεχωριστὴ αἰσθητικὴ ἀπόλαυση ποῦ θὰ μᾶς προσφέρει ἡ
ἐκθεσὴ του.

Δυστυχῶς πολὺ σύντομα θὰ τὸν στερηθεῖ ἡ Ἀλεξάνδρεια.
Φεύγει γιὰ τὸ Σουδάν, Ἀβησσυνία, Ἰνδίες μὲ τὴν ἴδια δίψα τοῦ
καλλιτέχνη.

ΜΕ ΠΟΛΛΗ χαρὰ δημοσιεύομε στὸ τεῦχος μᾶς αὐτὸ δυὸ ὥραϊες
σελίδες τοῦ μεγάλου συγγραφέα Γιάννη Ψυχάρη, ποῦ εὐγενικὰ μᾶς
παραχώρησε ὁ διευθυντὴς τοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ “Ἐρευνα” κ.
Ἀγγελος Κασσιγόνης.

ΣΤΗΝ ΙΣΙΔΑ τῆς 17 Σεπτεμβρίου ὁ κ. Μαλᾶνος δημοσίεψε ἓνα
ἄρθρον στὸ ὁποῖο λέγει διάφορα ἄτοπα καὶ ἀσύστατα πράγματα
γιὰ τὸν Καβάφη· δὲν τὰ λαμβάνομε ὑπ’ ὄψιν. Ἐνα μόνο σημεῖο
μᾶς σταματᾶ. Ὁ κ. Μαλᾶνος ἀναφέρει ὅτι γνωρίστηκε στὴν Ἀθήνα
μὲ τὸν κ. Παράσχο καὶ ὅτι μίλησαν περὶ τοῦ Καβάφη. “Μεῖ-
ναμε” λέγει “σύμφωνοι εἰς τὸ ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτὸς τελευταῖα δὲν
κάνει ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνεται”. Τὶ ἔλλειψη φιλολογικῆς
νόησης εἶναι αὕτη; Μᾶς φαίνεται κίβλας ὅτι ἄδικα ἐκθέτεται ἔτσι
κριτικὸς τῆς ἀξίας τοῦ κ. Παράσχου. Δὲν θὰ τὸν κατάλαβε, ὑπο-

θέτουμε. Ἀναμφίβολα ὁ κ. Παράσχος θὰ ἐννοοῦσε ὅτι ὁ Καβάφης ἐπιστρέφει πάντα σὲ μιὰ ἀπ' τὶς τρεῖς περιοχὲς τῆς ποιήσεώς του — τῆς σκέψεως, ἱστορική (ἑλληνιστική, ἑλληνορωμαϊκή, βυζαντινὴ), καὶ ἡδονικὴ ἢ αἰσθησιακὴ: ὅπως γράψαμε καὶ μεῖς στὸ τεῦχος μας τοῦ Μαΐου. Αὐτό, τῆς ἐπιστροφῆς, εἶναι βέβαιο. Ἐπανάληψη ὅμως στὸν Καβάφη δὲν ὑπάρχει. Καὶ δὲν θὰ ἔλεγε ὁ κ. Μαλᾶνος πῶς ὑπάρχει ἐπανάληψη, ἂν δὲν τοῦλειτουργοῦσε — καθὼς γράψαμε ἄλλοτε — ἢ γνώση τῆς θεωρητικῆς τοῦ Καβάφη. Ὅπως μιὰ ἀπ' τὶς β α σ ι κ ἔ ς ἀ ρ χ ἔ ς τῆς Καβαφικῆς σύνθεσης εἶναι ἡ ἀποφυγὴ τῆς ρητορικῆς, ἐπίσης (μὰ ἀπόλυτα ὅμοια) αὐστηρὰ β α σ ι κ ἠ ἀ ρ χ ἠ τῆς εἶναι ἢ μὴ ἐπανάληψη.

Οἱ κατηγορίες θεμάτων μένουσιν οἱ ἴδιες: ἀλλὰ κάθε καινούργιο ποίημα φέρνει καὶ κάτι νέο ἢ καμμιά συμπλήρωση στὴν περιοχὴ στὴν ὁποία εἰσέρχεται. Αὐτὴ ἄλλωστε ἡ ἰδιότης τῆς Καβαφικῆς σύνθεσης εἶναι πολὺ γνωστὴ.

ΣΤΑ "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ" 1ης Σεπτεμβρίου ὁ κ. Φ.Π. σὲ δώδεκα προχειρογραμμένες σειρὰς κατακρίνει τὸ νέο βιβλίον τοῦ κ. Γ. Πιερίδη "Ἐνας Ξένος καὶ ἄλλα διηγήματα". Μὲ ἀγανάκτηση προσηγοροῦμε στὸν κ. Φ.Π. ὅτι τὸ νὰ προσάπτει κανεὶς ἐλαττώματα δὲν εἶναι κριτικὴ. Ὁ μὲ ἀξιώσεις κριτικὸς γιὰ νὰ ρίξει ἓνα ἔργο — γιὰ τὸ ὁποῖο μίλησαν τόσο εὐνοϊκὰ καὶ τὸ ὁποῖο ἀναμφισβήτητα ἔχει πολλὰ ἀξιοπρόσεχτες ἀρετὲς — δὲν ἀρκεῖται στὸ νὰ δογματίζει αὐθαίρετα: φροντίζει νὰ βασίσει τὶς γνώμης του σὲ παραδείγματα καὶ πράγματα ἄλλοιῶς ἢ κριτικὴ του δὲν ἔχει καμμιά ἰσχὺ.

Ο ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΣ κ. Μ. Β. μᾶς γράφει ἀπτὴν Ἀθήνα:

Μιὰ νεοελληνικὴ δόξος, ὁ ποιητὴς κ. Κώστας Βάρναλης, βγάζει σὲ λίγες μέρες, ἓνα νέο τόμον ἀπὸ ποιήματα ποῦ γράφει τὸν τελευταῖον καιρὸ μὲ τὸν τίτλον "Σκλάβοι Πολιορκημένοι". Τὸ βιβλίον αὐτὸ γεμᾶτο ἀπὸ ἐπανάστασιν, ὄχι συνειθισμένη, ἐφάμιλλον καὶ καλλυτέρον ἴσως, ἀπὸ τὸ "Φῶς ποῦ καίει" μὲ μιὰ ἀπροσδιόριστον εἰρωνείαν γιὰ τὰ παραδεδομένα θὰ προκαλέσῃ τὴν μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ποῦ μπορεῖ νὰ προξενήσῃ βιβλίον τοῦ εἶδους του, καὶ θὰ σχολιαστῆ καὶ κριθεῖ ὡς βαρυσήμαντον γεγονὸς τῆς μᾶλλον στείρας ἀπὸ σοβαρῆς φιλολογικῆς ἐκδήλωσιν ἐποχῆς μας. Γιὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ γράψομε ἐκτενῶς μὲ μὴ κνυκλοφορήσει.

Οἱ "Σκλάβοι πολιορκημένοι" εἶναι ἔργον ποῦ δὲν πρέπει νὰ περάσει ἀπαρατήρητον. Ὅλοι ποῦ ἐκτιμοῦν τὸν ἐκλεκτὸν ποιητὴ Βάρναλη θὰ τὸ διαβάσουν καὶ θὰ τὸ ὑποστηρίξουν.